

ať je trest stejně velký jako vina. Na sebe jsem volal trest. Ji netrestej, ona je nevinná, čistá!

Až po poledni se vplížil do světnice. Nejdřív stál dole u stolu, potom se k ní blížil krok za krokem. Spí. Neví o něm. Tváře má rozpálené; tolikrát se na ni díval, že je bledá, dnes má tváře červené, však průsvitně stejně ne-li víc. Oddychuje rychle, snad se jí dech v hrdle zadržuje - nemoc už tolik pokročila? Až k posteli se neodvážil, jen o krok, ale aby jí byl blíž, naklonil se, natáhl - ona nemá oči docela zavřené, zbývá štěrbinu mezi víčky, jen zpola jí přikrývají řasy. Lehl se, že ho snad vidí i zpod víček: co kdyžby ona jediná znala jeho vinu, kdyžby mohla nahlédnout do jeho duše? Něco za něco, talk to opakoval. Jak mohl nezapomenout na svůj jediný poklad, jak se mohl napřahovat a svou hruď rozhalovat pro rámu, když to nejdražší nebylo v něm, ale v jeho dívence drahé, která tu teď bezmocně leží...? Zas mu připadlo, že ho vidí zpod víček. Utekl do síně a poslouchá, že by křákl na ženu, aby šla k ní, kdyžby se probudila anebo zavolala. Nevydržel tam dlouho. Cože neslyší její dech? Žena mívá úzkost, že by jí v noci ve spánku mohla zadusit; třeba se to právě teď stalo. Nedýchá! Či slyší přece její dech? To není možné, že by jí takhle chrčelo v hrdle, to vítr venku. Vběhl dovnitř, přikrčil se a plazil se po čtyřech k posteli, aby ho neviděla, kdyžby vzhléla, a přece po něm netouží tolik, než aby se na něj podívala, aby uviděl její oči, aby mohl pohladit její upoceně čilko, ale ne kradmo, tak aby o tom věděla, aby cítila jeho stisk, aby z něho poznala všechnu jeho lásku. Tolik jí je, tolik, víc než květů v máji, víc než vod, víc než větru, víc než hvězd, víc než země. Co mám pro tebe udělat, dceruško, aby ses uzdravila? Jistě se uzdravíš. I jindy jsi bývala chorá, někdy toho zdraví nemývala... Řekni mi, jaká slova chceš, jen mluv. Vyhubuj mě. Tati, to bylo ošklivé, takové věci si myslit a takové věci chtít, já už teď vím, proč jste nikdy nezpíval, a pláču, pláču za vás... To ne, začal si ústa rukou jako roubíkem, to by sis pohoršila svou nemoc, sedmikrásko má, odplížil se zas po čtyřech ke dveřím jako chromý a štítě se sám sebe. Když se vrátila žena, odnáhl se na mlát a tam zaryl hlavu do krutých žitných snopů, aby nebylo slyšet jeho skučení, a na chvílinku se mu ulevovalo, že si rozdíral obličej o usekaná stébla.

Nevydržel tam dlouho, nikde nevydržel. Když odešla bába, co pro ni byl v poledne hoch, opět se vplížil dovnitř, skrčil se do koutka k hlavám jejího lůžka. Oddychovala ještě zmučeněji. Bylo cítit petrolej... To jí lily do lruku... Chvělo se mu dávat. Od stolu hlídal postel hoch, hlavu v ramenou, oči žhavé, věrný psí pohled... Vášiček jí má rád, téměř zalikal, i on se o ni chvěje. Kdyžby teď prohlédla a podívala se na nás dva, všechno by pomínulo, vždyť já jsem bloudil, bloudil, ó běda mi, bídný, bídný jsem před ní. Jenom v jednom jsem nikdy neuhnul, to přísahám. Já, Bože, jenž mě slyšíš, vždycky jsem chtěl trest jen pro sebe, ó uvěř mi. Ona by mi uvěřila, ona jistě. Spíš, má beruško? Jen se na nás dva podívej, jen se uzdrav a já ti budu zpívat od rána do večera, podíváš se, co táta zná písní, a všechno se změní, vždyť já jsem i jeho začínal mít rád, tvého Vášička....

„Dojdu pro doktora,“ řekl mu hoch a on ho slyší ani nevnímaje, zdali je ještě den nebo noc, jen vidí, že hoch chce ještě asi něco říci, místo toho však dvakrát polkl. „Macešky jsem tenkrát trhal pro ni,“ náhle zaštkal, „a teď pro doktora...“ „Vášo, já pro něj doběhnu sám, nikdo tu nebude tak brzo...“ A už běží, ne na silnici, po cestě rovnou vzhůru, lesem, nejkratší cestou. Věve mu tam někde servaly čepici s hlavy, plíce se mu do kopce dív nerozskočí, ale on pospíchá, utíká, běží, celý se upjal k této naději. Lékař slíbil přijet hned, pojede autem po silnici.

Vyběhl z ordinace a zas utíká zpátky. Až když mu noby poklesávaly, vzpomněl si, že mohl jet s ním, třeba tam doktor bude dřív. To je jedno, na něm nezáleží. Ani do světnice nepůjde, skrčí se na záhrabci. Co by on u ní dělal! Doktor je hlavni. Měl pro něj doběhnout dřív, ten hoch mi to vnukl, počítal k němu vědomost. Tolik času mi zbývá, abych napravil svůj hřích, tolik obětí mohu přinést za svou vinu a kát se a jeho budu mít rád jako vlastního a ještě víc, budu ho mít tak rád, jako on miluje děvenku, kde jsem to dřív měl oči, že jsem neviděl jeho lásku, snad by ani jednou nemusela z chalupy a zůstala by tam jako hospodyně a udělali bychom, co by jí na očích bylo vidět, máma, Vášiček i já a já hlavně - -

Najednou uslyšel zvonit.

Zastavil se. To zvoní poledne? Ale kdepak poledne, v poledne byl u ní, že žena došla. Tedy klekání? Ale oni blázní, přece vidím na vlastní oči, že se ještě nestmívá! Nebo že bych se tam tak zdržel? Podíval se k nebi, ale ne, ještě není ani zdaleka večer - teď přestali, snad nějaký kluk dělá jen tak nějakou skopčičku, zvonek umlká, ale ne, teď zas, to snad někde hoří a oní zvoní na poplach, zas přestali, teď třetí podtrhnutí - - Ježíš Maria, umřela, umřela, zavzlykl a vykřiknuv padá k zemi jako podřátý, porozuměl, proč zvonkem podtrhli třikrát, to není ani poledne ani klekání, to zvon umíráček zvoní hodinku smrti, a on ví, komu, komu to zvoní, ani ji nezapívám píseň, ani ji neodprosim, to je hrozné, ale hroznější - já neuslyším už nikdy její hlas, její oči nevidím, počkejte, oči jí nezatačujte, ještě je musím uvídnět - a nadzvedl se na ruku, že poběží - ale vždyť blázním, to není možné, to se mi jen zdálo, jako dřív mě v uších pořád zněla ta slova, a nejenom v uších, v celé hlavě, jistě v celé hlavě, přisáhám vám, tak jsem teď uslyšel i to zvonění, jen ze své hlavy, z veliké své úzkosti... Zdvihl se na kolena a poslouchá, také se dívá, kde se vlastně zastavil, je-li možná, aby tu slyšel jejich zvon z lípy, kde visí, a najednou s nějakou štítivostí vyskočil docela; došel právě na Vřes, právě na to své pole, které urval plahočině, na tu jalovčí stráň, kde asi poprvé pojal myšlenku na chochovu smrti, je tu kolem něho rozmoklá, mačernalá, mazlavá oranice, hlína, kterou sám zrodil, a ta hrůza jím smýkla právě na tu brázdnu, pro kterou na sebe bral svou vinu - ne hrůza, zvon, zvon, takhle zvoní, takhle se jeho hlas šíří od strání ke strání, ó někdy mu nebude konce!

Už nevykřikl jako dřív, padá, nějak kus po kuse padá, chtěl by se opřít, zdvihnout a běžet, aspoň oči jí nezatačte, než se vrátím, tak málo už na Tobě prosím, či ani to si nezasloužím, já vrah, vrah, ani její mrtvý pohled? Hmatá horečnatýma rukama kolem sebe, dohmatává se však ne opory, pouze hlíny, země, oranice, toho jila, který sem odzdola navozil, a smáčkne-li ruku, uniká mu mezi prsty. Znovu nabral plnou hrst, smáčkne-li a zas má ruce prázdné, cítí, jak se mu hlína promáčkne skrze prsty, hlouběji je tedy zaryl, ale hlína mu zas uniká, marně se pokouší o něco se zachytit, o něco opřít, tato země pod nebesy

mu najednou nedává žádně opory, nedokáže se jí ani zachytit jako nejbídnější berly, je mu méně než nejnuznější žebračká hůl, ta tvrdá a pevná země, kterou oral i osival, kterou zúrodňoval, které vládl i poroučel, které všechno obětoval, nedává mu najednou nic a jen mu proklouzává mezi smrtelnými prsty, marně se o ni touží opřít, když zvoní, zvoní hodinku smrti, tváří v tvář tomuto hlasu zůstává bez opory a méně než nahý.